

**ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Εισαγωγή στο Δίκαιο των Πληροφοριακών Συστημάτων,
των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και του Διαδικτύου**

Χριστίνα Θεοδωρίδου

Εισηγητής: Γεώργιος Πρεζεράκος, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΑΙΓΑΛΕΩ

A.M 30437

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	3
1. Εισαγωγή.....	7
2. Θέματα νομικής ορολογίας.....	9
2.1. Η νομική έννοια του διαδικτύου και του κυβερνοχώρου.....	9
2.2. Το πρόβλημα της νομικής ορολογίας.....	9
2.2.1. Το πρόβλημα της Ελληνικής νομικής ορολογίας.....	9
3. Έγκλημα στον κυβερνοχώρο.....	10
3.1. Ορισμός του Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.....	10
3.2. Η Συνθήκη της Βουδαπέστης.....	10
3.3. Προσδιορισμός της έννοιας του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.....	10
3.4. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.....	11
3.5. Σχέση εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και εγκλήματος που τελείται με ηλεκτρονικό υπολογιστή.....	12
3.6. Σκιαγράφηση (προφίλ) εγκληματία του Κυβερνοχώρου.....	13
3.7. Hackers και crackers.....	13
3.8. Μορφές Κυβερνο-εγκλήματος.....	14
3.9. Άλλες μορφές Κυβερνο-εγκλήματος.....	15
3.9.1. Προστασία των δεδομένων από ιούς.....	15
3.9.2. Προστασία ανηλίκων, χρηστά ήθη και δημόσια τάξη.....	16
3.10. Θεσμικό πλαίσιο.....	17
3.10.1 Θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα.....	17
4. Διωκτικές αρχές.....	18
4.1. Γενικά.....	18
4.2. Αρμόδιες υπηρεσίες για την έρευνα του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.....	18
4.3. Γενικά για τις έρευνες που έχουν σχέση με το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.....	19
4.4. Η Ελληνική Αστυνομική Πραγματικότητα.....	19
4.5. Συλλογή και διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων.....	20

4.6. Ηλεκτρονική απόδειξη	21
4.6.1. Το υπόδειγμα της πολιτείας της Γιούτα	22
5. Ποινική νομοθεσία	23
5.1. Γενικά	23
5.2. Γενικό ποινικό δίκαιο	24
5.3. Ειδικό ποινικό δίκαιο	24
5.4. Νομοθεσία στην αλλοδαπή	26
5.5. Αδυναμίες της νομοθεσίας	26
5.6. Διαδίκτυο και εφαρμοστέο δίκαιο.....	26
6. Πνευματική Ιδιοκτησία	27
7. Το ηλεκτρονικό εμπόριο	28
8. Φορείς Νομοθεσίας	29
Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές.....	29
8.1. Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών	29
8.1.1. Οργανωτική Διάρθρωση	30
8.1.2. Προεδρικό διάταγμα 47/2005	35
8.1.3. Νόμοι.....	44
8.1.4. Κανονισμοί	47
8.1.5. Πράξεις	51
8.2. Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων	54
8.2.1. Αρμοδιότητες	54
8.2.2. Ταυτότητα	55
8.2.3. Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	56
8.2.3.1. Τηλεπικοινωνίες.....	67
8.2.3.2. Ραδιοεπικοινωνίες	73
8.2.3.3. Ρυθμιστικά θέματα Κατασκευών Κεραιών	76
8.2.3.4. Ηλεκτρονικές Υπογραφές.....	77

8.2.3.5. Ονοματοδοσία στο Διαδίκτυο.....	79
8.3. Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.....	84
8.3.1. Προφίλ.....	84
8.3.2. Αποστολή	84
8.3.3. Οργάνωση	84
8.3.4. Αρμοδιότητες	85
8.3.4.1. Διοικητικές – ελεγκτικές αρμοδιότητες	85
8.3.4.2. Διενέργεια διοικητικών ελέγχων	85
8.3.4.3. Εξέταση προσφυγών-καταγγελιών-ερωτημάτων	86
8.4. Συμβούλιο της Επικρατείας	86
8.4.1. Ιστορική καταγωγή.....	87
8.4.2. Η Ίδρυση του ΣτΕ	87
8.4.3. Σύνθεση του ΣτΕ	88
8.4.4. Λειτουργία.....	88
8.4.5. Αρμοδιότητες ΣτΕ	88
8.4.5.1. Διοικητική αρμοδιότητα	88
8.4.5.2. Δικαστική αρμοδιότητα	89
8.5. Ευρωπαϊκή Ένωση.....	90
8.5.1. Οδηγίες.....	90
8.5.2. Κανονισμοί	91
8.5.3. Αποφάσεις.....	91
8.5.4. Συστάσεις	91
8.5.5. Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες.....	91
9. Βιβλιογραφία	104

1. Εισαγωγή

Η τεχνολογία αποτελεί μία θεμελιώδη διάσταση κοινωνικής αλλαγής. Οι κοινωνίες εξελίσσονται και διαμορφώνονται μέσω μιας πολύπλοκης διάδρασης πολιτισμικών, οικονομικών, πολιτικών και τεχνολογικών παραγόντων. Ως εκ τούτου, η τεχνολογία πρέπει να νοείται μέσα στο πολυδιάστατο πλαίσιο της. Ωστόσο, η τεχνολογία έχει τη δική της δυναμική. Το είδος της τεχνολογίας που αναπτύσσεται και διαδίδεται σε μία δεδομένη κοινωνία διαμορφώνει την υλική δομή της. Τα τεχνολογικά συστήματα εξελίσσονται σταδιακά μέχρις ότου επέλθει μια ποιοτική αλλαγή: μια τεχνολογική επανάσταση, η οποία προαναγγέλλει ένα νέο τεχνολογικό πρότυπο. Η έννοια του προτύπου προτάθηκε από το μεγάλο επιστήμονα ιστορικό, Thomas Kuhl, για να εξηγήσει το μετασχηματισμό της γνώσης μέσα από τις επιστημονικές επαναστάσεις. Το πρότυπο είναι ένα εννοιολογικό πλαίσιο που θέτει τα πρότυπα απόδοσης. Ενσωματώνει τις ανακαλύψεις σε ένα συνεκτικό σύστημα σχέσεων που χαρακτηρίζεται από τη συνέργια, δηλαδή, την συνολική αξία του συστήματος σε σχέση με τα ξεχωριστά στοιχεία του. Ένα τεχνολογικό πρότυπο οργανώνει το διαθέσιμο εύρος τεχνολογιών γύρω από έναν πυρήνα, ο οποίος προωθεί την απόδοση καθεμιάς εξ' αυτών. Με τον όρο τεχνολογία, συνήθως νοείται η χρήση της επιστημονικής γνώσης για τον καθορισμό διαδικασιών απόδοσης με δυνατότητα αναπαραγωγής.

Ο αιώνας της πληροφορίας είναι ένα τεχνολογικό πρότυπο που παρέχει τη βάση για έναν ορισμένο τύπο κοινωνίας που ονομάζεται διαδικτυακή κοινωνία. Το χαρακτηριστικό του αιώνα της πληροφορίας δεν είναι ο κεντρικός ρόλος της γνώσης και της πληροφορίας στην παραγωγή πλούτου, εξουσίας και ιδεών. Η γνώση και η πληροφορία είχαν κεντρικό ρόλο σε πολλές, αν όχι σε όλες, τις ιστορικά γνωστές κοινωνίες. Σε πολλές περιπτώσεις υπήρχαν διαφορετικές μορφές γνώσης, αλλά η γνώση, συμπεριλαμβανομένης και της επιστημονικής γνώσης, πάντα ενέχει μια ιστορική σχετικότητα. Αυτό που θεωρείται αλήθεια σήμερα, αύριο μπορεί να θεωρηθεί λάθος. Σίγουρα, τους τελευταίους δύο αιώνες υπήρξε πιο στενή διάδραση μεταξύ της επιστήμης, της τεχνολογίας, του πλούτου, της εξουσίας και της επικοινωνίας σε σχέση με το παρελθόν. Αυτό που είναι ξεχωριστό στη δική μας ιστορική περίοδο είναι ένα νέο τεχνολογικό πρότυπο που εγκαινιάζεται από την πληροφοριακή τεχνολογική επανάσταση η οποία εστιάζει γύρω από μια ομάδα πληροφοριακών τεχνολογιών. Οι νέες πληροφοριακές τεχνολογίες της εποχής μας έχουν ανώτερη ιστορική σημασία, διότι εγκαινίασαν ένα νέο τεχνολογικό πρότυπο που βασίζεται σε τρία πολύ σημαντικά, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

1. την ικανότητά τους να αυτοδιευρύνονται ως προς τον όγκο, την πολυπλοκότητα και την ταχύτητα,
2. την ικανότητα ανασχηματισμού και
3. την ευελιξία διάδοσής τους.

Η Κοινωνία της Πληροφορίας βιώνει το φαινόμενο της σύγκλισης των τεχνολογιών στους παραπλήσιους τομείς της πληροφορικής, των τηλεπικοινωνιών και των οπτικοακουστικών μέσων. Το Internet αποτελεί ένα πρωτοποριακό και ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο διάχυσης της πληροφορίας. Καθιστά πραγματικότητα την παγκοσμιοποίηση των αγαθών της πληροφορίας και της γνώσης, πλην όμως στον εικοστό πρώτο αιώνα παρέχεται ένα πολύπλευρο αντίδοτο πολιτειοκρατίας έναντι αυτού. Το διαδίκτυο σήμερα

τείνει να εξαπλώνεται σε όλες τις γωνίες του πλανήτη, παρά τα ποικίλα εμπόδια που αντιμετωπίζει ακόμη.

Χρειαζόμαστε ένα ανανεωμένο νομικό πλαίσιο για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που ανακύπτουν από τη διαχείριση της πληροφορίας.

Η προσέγγιση των νομικών θεμάτων που αφορούν τα Πληροφοριακά Συστήματα, τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες και τον Κυβερνοχώρο ενέχει την δυσκολία ότι, προϋποθέτει όχι μόνο νομικές, αλλά μέχρι ένα βαθμό τουλάχιστον και τεχνικές γνώσεις σε θέματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου. Είναι πολύ δύσκολο να αντιληφθεί κάποιος τα συμβαίνοντα στο πεδίο του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, όπως άλλωστε συμβαίνει και στα εγκλήματα με ηλεκτρονικούς υπολογιστές χωρίς την κατοχή αυτών των τεχνικών γνώσεων. Οι τεχνικές όμως γνώσεις δεν επαρκούν για την κατανόηση της νομικής διάστασης του θέματος. Αυτό σε πρακτικό επίπεδο σημαίνει ότι, ο νομικός πρέπει να διαθέτει τεχνικές γνώσεις, ο δε τεχνικός πρέπει να κατέχει τουλάχιστον βασικές νομικές γνώσεις. Ο συνδυασμός των δύο βασικών, αλλά και διαφορετικών τρόπων σκέψης αποτελεί τον σταυρό του μαρτυρίου για την κατανόηση του θέματος.

Ένα εξ ίσου σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει αυτός που ασχολείται με την νομική πλευρά του θέματος από ποινική άποψη, είναι η έλλειψη επαρκούς βιβλιογραφίας και σχετικών άρθρων. Είναι ευνόητο ότι, η έλλειψη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι, αυτή η μορφή εγκλήματος είναι μια νέα μορφή. Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι, η ανάπτυξη των σχετικών νομικών θεμάτων από αστική και εμπορική άποψη έχει διερευνηθεί σε μεγαλύτερη έκταση, από ότι η αντίστοιχη ποινική πλευρά. Αυτό οφείλεται στην μεγάλη επιρροή του κυβερνοχώρου, τόσο στο αστικό (σύναψη συμβάσεων εξ αποστάσεως δια του κυβερνοχώρου κλπ), όσο και στον οικονομικό τομέα (ηλεκτρονικό εμπόριο, νέα οικονομία κλπ).

Σε κάθε περίπτωση όμως ο μελετητής των σχετικών τεχνολογικών θεμάτων θα πρέπει να καταφεύγει στα πολυπληθή τεχνικά περιοδικά για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, καθώς και σε δημοσιεύματα του ημερήσιου Τύπου. Άλλωστε και το ίδιο το διαδίκτυο αποτελεί πηγή αντλήσεως πληροφοριών, ανατρέχοντας στις ειδικές τοποθεσίες.

Οι υπολογιστές έχουν πολλαπλούς ρόλους. Μπορούν να είναι το αντικείμενο ενός εγκλήματος αλλά και να χρησιμοποιηθούν ως μέσο διάπραξης εγκλήματος.

Η σχετική Νομοθεσία ασχολείται με τους εξής τομείς:

- Δίκτυα μαζικής μετάδοσης – τηλεόραση και ραδιόφωνο
- Παραδοσιακά δίκτυα – τηλεφωνία και ταχυδρομεία
- Άλλα δίκτυα – δορυφορικά, ενσύρματα κλπ.
- Δραστηριότητες εκτυπώσεων και εκδόσεων
- Δίκαιο του Internet